

Water en ruimtelijke ontwikkeling in Nederland: de diagnose

Het ontwerp van het Nationaal Waterplan, dat op hoofdlijnen beschrijft welk beleid de komende jaren gevoerd moet worden om tot een veilig en duurzaam waterbeheer te komen, ligt ter inzage. Het ontwerp is op 22 december voor het eerst gepresenteerd, maar is nu gecompleteerd met de bijbehorende milieu-effectrapportage en passende beoordelingen. Belangstellenden kunnen hun reacties tot 22 juni toevoegen. Samen met een zojuist gepubliceerde evaluatie van het Planbureau van de Leefomgeving en de ingezonden reacties zal het kabinet in december het definitieve plan vaststellen.

De Houtribdijk krijgt in het ontwerpplan een gemaakt.

In de analyses voor het Nationaal Waterplan heeft de rapportage 'Nederland in Zicht' een ondersteunende rol gespeeld. Het verbindt de ontwikkeling van de wateropgaven rond veiligheid tegen overstromingen, wateroverlast, watertekort, verzilting en bodemdaling onderling en op het niveau van heel Nederland. Daarnaast wordt een verbinding gelegd met de meest relevante trends van een aantal omvangrijke maatschappelijke sectoren die een duidelijk relatie hebben met water: verstedelijking, scheepvaart, natuur, recreatie, landbouw en energievoorziening. 'Nederland in Zicht' is een landelijk vervolg op 'Randstad in Zicht', dat begin vorig jaar uitkwam (zie H₂O nr. 4 van 22 februari 2008).

Meer samenhang en duurzaamheid

Het Nationaal Waterplan is de opvolger van de 4e Nota waterhuishouding. Doel van het waterplan is anticiperen op de klimaatverandering en zorgen voor meer samenhang binnen het waterbeleid en meer duurzaam waterbeleid. Het omvat een langetermijnvisie, een streefbeeld voor 2040 en een concreet uitvoeringsprogramma voor de periode tot 2015. Voor het Nationaal Waterplan grijpt het kabinet voor een groot

gedeelte terug op het advies van de Delta-commissie, die vorig jaar een advies op tafel legde met twaalf aanbevelingen.

Prominentere rol voor water

De centrale boodschap is dat water een prominentere rol bij de inrichting van Nederland krijgt. Om de continuïteit en de samenhang op lange termijn te waarborgen, wordt gewerkt aan een Deltawet. Conform de aanbevelingen van de Deltacommissie bevat die wet de juridische grondslag voor het Deltaprogramma, de taken en bevoegdheden van de Deltaregisseur en de wijze waarop een financiële basis voor het Deltaprogramma wordt gelegd. De uitgaven die nodig zijn voor de hoogwaterbescherming en de zoetwatervoorziening, staan niet in het Nationaal Waterplan: deze worden dit jaar uitgewerkt in het kader van het opstellen van de Deltawet en het Deltaprogramma.

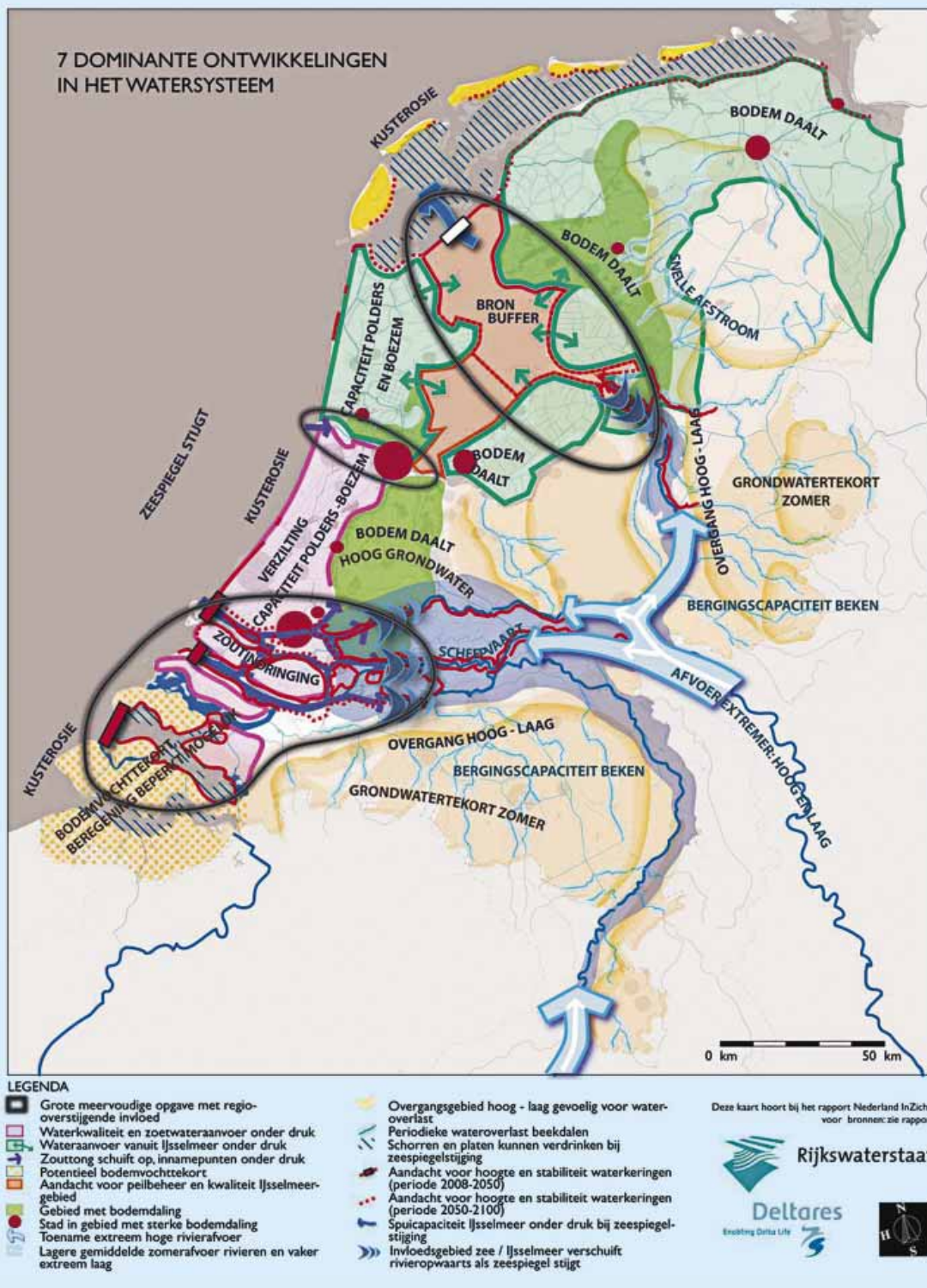
Het Nationaal Waterplan vervangt op onderdelen het beleid uit de Nota Ruimte voor het IJsselmeer, de Noordzee en de rivieren. Het Hoogwaterbeschermingsprogramma en de programma's voor rivierversmoring, ('Ruimte voor de Rivier' en de Maaswerken) worden met kracht

voorgezet. Het vorig jaar herziene Nationaal Bestuursakkoord Water wordt gebruikt om de watersystemen in 2015 op orde te krijgen, met name op het gebied van wateroverlast en watertekort. Voor de noodzakelijke verbetering van de waterkwaliteit worden in de planperiode stroomgebiedbeheerplannen voor Eems, Maas, Rijn en Schelde uitgevoerd.

In 2011 volgen nieuwe veiligheidsnormen voor de waterkeringen. Deze worden gebaseerd op een kosten-batenanalyse en een analyse van het mogelijk aantal slachtoffers. De door de Deltacommissie genoemde verhoging van de veiligheidsnormen met een factor tien neemt het kabinet ook mee in de overwegingen. Verder wordt onderzoek verricht naar brede en robuuste dijken, de zogeheten deltdijken.

Voor de zuidwestelijke delta zet het kabinet in op natuurlijke (aan)groei van de kust om de zeespiegelstijging op te vangen. Het noordelijke deltabekken en het Volkerak-Zoommeer moeten voldoende capaciteit krijgen om de toenemende rivierafvoeren op te kunnen vangen. Om de negatieve invloed van de Deltawerken op de ecologie teniet te doen, wordt de getijdendynamiek hersteld. Voor 2015 moet bijvoorbeeld het Volkerak-Zoommeer weer zout zijn.

Het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) is kritisch over het ontwerp Nationaal Waterplan. Volgens het instituut benoemt het de dilemma's en de uitvoeringsopgave, evenals de realisatie van de streefbeelden, onvoldoende. Het realiseren van alle ambities lijkt, met de in het ontwerp gehanteerde uitgangspunten en het huidige beleid, niet goed mogelijk. Uitgangspunten die in de knel lijken te komen, zijn volgens het Planbureau de haalbaarheid en betaalbaarheid, rekening houdend met de aanzweilige functies en vrijwillige grondverwerving. Het PBL schrijft dit in een evaluatie van het ontwerp, die is uitgevoerd op verzoek van het ministerie van Verkeer en Waterstaat. In het volgende nummer van H₂O komt de inhoud van deze evaluatie uitgebreid aan bod.

Combinatie van de belangrijkste ontwikkelingen in het watersysteem.

Zoetwatervoorziening

Tot aan 2015 blijven de bestaande afspraken over zoetwatervoorziening gehandhaafd, waarbij zoveel mogelijk aan de behoeften van de gebruikers wordt voldaan. In droge zomers wordt het beschikbare water verdeeld op basis van de verdringsreeksen en de te beperken schade. In de periode tot 2015 beslist het Rijk over de zoetwatervoorziening en verziltingbestrijding op de lange termijn, inclusief eventuele infrastructurele maatregelen die nodig zijn. De oplossingsrichtingen worden de komende planperiode samen met de regio's uitgewerkt. De nieuwe strategie is gebaseerd op grotere regionale

zelfvoorzienendheid en optimalisatie van de zoetwaterverdeling in het hoofdwatersysteem en de regionale systemen.

Het kabinet kiest ervoor, conform het advies van de Deltacommissie, het peil van het IJsselmeer te verhogen. Op korte termijn wordt de ruimte benut die het systeem nu al biedt; op de lange termijn wordt het extra water mogelijk ook benut om West-Nederland van water te voorzien. Verder kiest het kabinet ervoor het spuien op het IJsselmeer zolang mogelijk onder vrij verval te laten plaatsvinden. De peilen van het Markermeer en de Veluwevloedmeren

worden losgekoppeld van het IJsselmeer. In het Markermeer-IJmeer komt ruimte voor beperkte buitendijkse bebouwing. De Houtribdijk krijgt een gemaal.

Het ontwerp Nationaal Waterplan ligt ter inzage bij het ministerie van Verkeer en Waterstaat, de regionale kantoren van Rijkswaterstaat, alle provinciehuizen en alle waterschapskantoren. Het plan is digitaal te vinden via www.inspraakpunt.nl, waar ook een reactieformulier ingevuld kan worden.